

Tematický okruh: **Kultúra** Vzdelávacia oblasť: **Sociálno-emocionálna**
Kompetencie: **Osobnostné, učebné, sociálne**

Mgr. ZUZANA MINARECHOVÁ

JANUÁROVÁ METELICA

Výkonové štandardy

- Spievať v rozsahu kvinty (c1 – g1) – sexty (relatívne intonačne čisto), v prípade hudobného nadania aj v rozsahu oktávy (c1 – c2) s radosťou a primerane charakteru detskej ľudovej a umelej piesni s rôznou tematikou.
- Stvárniť pocity z počúvania hudby aj inými umeleckým výrazovými prostriedkami (výtvarnými, dramatickými atď.).

Obsahové štandardy

- Spev piesní.
- Umelecké stvárnenie pocitov z počúvania hudby.

Výchovno-vzdelávacie ciele

- Zapájať sa do spevu piesne s oporou o hudobný nástroj.
- Vyjadrovať zvukom, pohybom podnety okolia, z prírody.
- Spoznávať známe piesne na základe hudobného motívu.

Postupy a stratégie VVČ

- Motivácia, dychové a rytmicko-melodické cvičenie, nácvik piesne.
- Práca na pracovnom liste, kreslenie, rozhovor.
- Riešenie problémových úloh na počítači, interaktívnej tabuli, programovanie robotičkej hračky.

Učebné pomôcky

- Štandardné pomôcky: papiere, lepidlo (tyčinkové alebo priesvitné), múka, autokorektívne karty a tabuľky, sprievodný melodický hudobný nástroj (klavír, miniharmónium), vrečko s tromi farbami korálikov, zatvárací špendlík, obrázky na označenie kútikov, pracovné listy, ceruzky, voskové pastelky, výkresy.
- Digitálne technológie: počítač/e, interaktívna tabuľa, Bee-bot, podložka pod programovateľnú hračku, hovoriace štipce, digitálny fotoaparát, kresliace prostredie, napríklad RNA, edukačné prostredia Krok za krokom a Hurá do školy.

Vzdelávacie prostredie

- Herňa.

VÝCHOVNO-VZDELÁVACIA ČINNOSŤ

PRIPRAVA

Príprava učiteľky na činnosť

- Premyslieť si organizáciu, didaktické postupy, ako aj spôsob rozdelenia detí do skupín;
- pripraviť dostatok pomôcok do hrových kútikov;
- upraviť prostredie v triede na aktivity s využitím múky s ohľadom na následné čistenie priestorov po hre;
- vytlačiť pracovný list, upraviť jeho zadanie tak, aby ho deti zvládli samostatne (názvy oblečenia nahradíť obrázkom a farby farebným symbolom – vid' opis pracovného listu v matematicko-logickom kútiku), následne prefotiť vzor v dostatočnom množstve;
- pripraviť webové odkazy na interaktívnu tabuľu, PC.

Činnosť detí počas hier a hrových činností

- **Snehové vločky** – vytváranie tvarov vločiek prievitným alebo tyčinkovým lepidlom na farebný papier (modrý, sivý...), vyspávanie vzniknutej stopy detskou krupicou alebo múkou. (Hotové práce si deti nafotia digitálnym fotoaparátom a po prenose do PC hodnotia kreativitu výsledku alebo dokončia v kresliacom programe napríklad RNA, alebo použijú po vytlačení ako podklad na pozvánku, či obal časopisu o zime).
- **Ročné obdobie** – samostatne alebo v dvojiciach riešia úlohy na autokorektívnych didaktických tabuľkách, posudzujú a opravujú prípadnú chybu.

STIMULÁCIA

Ranný kruh (frontálna forma)

Deti motivujeme básňou.

Meluzína

Počúvajme spolu, deti:

Čo to hviždí, čo to letí?

Už nám fúka do komína

chladná pani Meluzína!

(Zdroj: Bendová, K., Meluzína, úryvok)

Spýtame sa: „Viete, deti, čo je to meluzína? Videli ste niekedy, ako dokáže vonku víriť sneh? Čo počujeme, keď nám „vletí“ do komína? Ukážte mi, ako sa krúti meluzína v komíne.“

Pri hre na meluzínu realizujeme dychové cvičenie: po nádychu nosom deti vydychujú prúd vzduchu na slabiku „FU“ v kratších i dlhších intervaloch a vzdušný vír imitujú najskôr krúžením prstov pred sebou, potom pohybom hlavy alebo sa otáčajú okolo vlastnej osi.

Pokračujeme v rozprávaní: „Meluzína má aj iné mená. Pretože svojím vyčítaním rozfukuje sneh, hovoria jej aj metelica, fujavica alebo chumelica. Poďme na ňu zavolať. Skúsme to takto:

Fu-ja-vi-ca (pauza – rozpažiť ruky) Me-te-li-ca

Vy-ští-pe-ti-o-be-líca (pauza – rozpažiť ruky).

Deti sa na základe prednesu učiteľky zapoja do rytmicko-melodického cvičenia. Využijeme k nemu melodický motív z piesne a doplníme ho hrou na telo: prvú časť vytlieskame, pri druhej si deti plieskajú na stehná.

Didaktická poznámka

Dychové cvičenie chápeme ako prirodzenú súčasť aktivity a zameriavame ju na prípravu dychového a hlasového aparátu na záťaž. Z dôvodu, že hry s dychom figurujú v každodenných činnostiach od najmladšej vekovej skupiny a zaraďujeme ich priebežne počas celého dňa, môžeme ich časový rozsah voliť podľa schopností detí. Teda venujeme mu náležitú pozornosť vzhľadom na ich vývinové a individuálne schopnosti. Kvalitu dychového cvičenia podporuje vyvetraná miestnosť a vyčistené dýchacie cesty detí, preto tieto podmienky zabezpečíme vopred. Súčasťou dychových cvičení je aj uvoľňovacie cvičenie zamerané na uvoľnenie partií šije, pletenca ramena, hrudníka. Počas aktivity deti môžu sedieť na koberci alebo stáť a pohybom tela reagovať na slovnú motiváciu učiteľky.

Následne deťom zaspievame pieseň Január:

Január, január, šálom oviň nos i tvár.

Fujavica, metelica, vyštípe ti pekne líca.

Január, január, šálom oviň nos i tvár..

(Zdroj: Derevjaníková, A., Hudobná výchova, úryvok)

Po prednese piesne sa s deťmi porozprávame o tom, akú náladu v nás vyvolala: či bola veselá/smutná, vysvetlíme im neznáme slová v texte, zameriame sa aj na význam piesne (napríklad: ako sa volá aktuálny mesiac a ako súvisí s potrebou teplo sa obliekať, prečo si skrývame v mrazivom počasí nos i tvár...). Potom zaspievame pieseň znovu a vyzveme deti, aby sa k nám pridali. Ak spev sprevádzame hrou na melodickom nástroji, prispôbime intenzitu hry detskému prejavu. Návčik u starších detí realizujeme formou opakovania častí piesne – ako pri hre na ozvenu: časť zaspieva učiteľka a deti ju zopakujú. Aby boli deti pri návčiku sústredené, spestríme spev hrou na telo, pridáme jednoduchý pohyb, ktorým deti vyjadrujú zmenu tempa piesne:

- prvá časť je pomalšia – deti chodia po obvode kruhu v tempe melódie,
- druhá časť je rýchlejšia – obraty okolo vlastnej osi o 360 stupňov s upaženými rukami,
- tretia časť je opäť pomalšia – dupkajú na mieste podľa rytmu.

Didaktická poznámka

Spev piesne doplníme hrou na detské rytmické nástroje až v čase, keď ju majú kvalitne osvojenú. Pri sprievode spevu melodickým nástrojom nezabudneme na udanie začiatočného tónu piesne, na ktorý sa deti naladia. Pri organizovaní všetkých hudobných, rytmických, hudobno-pohybových činností využívame dirigentské gestá, ktoré zjednocujú realizované činnosti.

Rozdelenie detí do skupín

Vzhľadom na dlhšiu prvú časť odporúčame rozdeliť deti na tri skupiny tak, že si z vrecúška žrebujú farebné koráliky (biele, bledomodré, tmavomodré) a podľa rovnakého podkladu na obrázkoch sa zaradia do kútikov (napríklad biela snehová vločka, bledomodrý šál, tmavomodrý cencúľ). Vyžrebovaný korálik navlečieme na zatvárací špendlík a označíme tak člena danej skupiny.

Trvanie činnosti v jednotlivých kútikoch

Časová dotácia na aktivity v kútikoch je 10 – 15 minút. S deťmi si pred začatím riešenia úloh zopakujeme spôsob rotácie v kútikoch. Pripomenieme deťom potrebu rešpektovania pracovného tempa každého kamaráta a presun v kútikoch s celou skupinou na vopred určený signál (napríklad na zvuk piesne alebo úvodnej básne).

DIGITÁLNY KÚTIK

Interaktívna tabuľa/počítač

Deťom povieme:

„Kliknite na reproduktor, najprv si vypočujte inštrukciu, potom

- vyberte správne oblečenie, keď je vonku fujavica alebo hreje slniečko,
- povedzte, čo vidíte na zimných obrázkoch,
- označte rukavice rovnakej farby.“

Aktivita č. 1: Identifikácia ročných období – letné a zimné oblečenie
KÓD 140005

Aktivita č. 2: Nájdi rovnaký predmet **KÓD 140302**

Aktivita č. 3: Rovnaká farba (II) **KÓD 140294**

Pri riešení problémových úloh si deti precvičujú vizuomotoriku, logické usudzovanie pri vyhľadávaní predmetov, ktoré priradujú k zodpovedajúcemu ročnému obdobiu a opakujú si farby.

MATEMATICKO-LOGICKÝ KÚTIK

Deti rozdelíme na dve menšie skupiny.

Prvá skupina: naplánuje cestu programovateľnej hračky po zimnej krajine. Cestu začne od obrázka s najnižším počtom symbolov k obrázku, na ktorom je o jeden symbol viac (štvorcová sieť môže obsahovať obrázky, na ktorých je napríklad:

jeden šál, → dve rukavice, → tri čiapky, → štyri vložky atď. (v číselnom rade od 1 – 10).

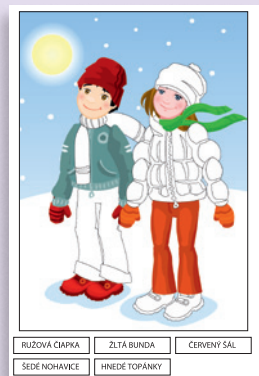
Druhá skupina: vyfarbí oblečenie detí podľa inštrukcie na dolnom okraji pracovného listu (navrhujeme vymeniť slovnú inštrukciu za obrázok a farebný odtieň nasledovne:

TOPÁNKY

V činnosti odporúčame použiť pracovný list z edukačného programu Hravé slovíčka.

Pracovný list: Opis – vymaľuj oblečenie **KÓD 140321**

UMELECKÝ KÚTIK

Deti vyzveme: „Spomeňte si, o čom sa spieva v piesni, ktorú sme si teraz spievali a voskovými pastelkami sa pokúste nakresliť všetko, čo ste si pri tom predstavovali.“

Hotové práce vyhodnotíme na záver aktivít a využijeme ich na výzdobu interiéru materskej školy.

ZÁVEREČNÁ FRONTÁLNA ČINNOSŤ

Prihovoríme sa deťom: „Zatiaľ čo sme riešili úlohy, meluzína preletela polovicu sveta, povymetala komíny, nakúkala do okien a možno nazrela aj k nám. Ak tu naozaj bola, počula naše pesničky a niektoré sa aj naučila. Teraz si ich vyspevuje. Uhádnite, ktoré sa jej zapáčili.“ Na klavíri alebo inom hudobnom nástroji zahráme postupne niekoľko motívov známych detských piesní so zimnou tematikou a úlohou detí je identifikovať ich. Na záver zaradíme novú pieseň Január a deti si ju zopakujú.

Didaktická poznámka

V prípade, že predstavivosť detí nedosahuje dostatočnú úroveň, navrhneme im, aby nakreslili svoje vlastné zimné príhody. V každom prípade krátkym motivačným rozhovorom zistíme, ako pochopili úlohu, čo sa chystajú zobraziť.

Rozhovor na záver aktivít zameriame na úspešnosť plnenia úloh: „Ako sa vám dnes darilo? Zapamätali sme si celú pieseň? Vie ju niekto zaspievať už sám? Spievala sa vám ľahšie s klavírom alebo bez neho a prečo? Čo bolo pre vás nové? Bola pre vás niektorá úloha v kútikoch ťažká? Prečo? Čo by ste ešte rady skúsili? Aké zimné obrázky sa vám podarilo nakresliť?“

Evalvačné otázky tvoria spätnú väzbu pri hodnotení úspešnosti detí v činnostiach a plánovaní edukačných aktivít v nasledujúcom období.

Didaktická poznámka

Navrhovanými výchovno-vzdelávacími činnosťami u detí rozvíjame schopnosť:

- spievať detskú pieseň s oporou o zvuk hudobného nástroja,
- rytmizovať slová delením na slabiky,
- zobrazovať zážitky z piesne výtvarnou technikou,
- spoznať známu pieseň na základe melodického motívu,
- orientovať sa v priestore – programovaním správneho nasmerovania robotičkej hračky,
- samostatne riešiť problémové úlohy,
- porovnávať a hodnotiť vlastný úspech s úspechom kamarátov.

Použitá literatúra a zdroje

1. BENDO VÁ, K. Meluzína. In: Včielka – časopis pre najmenších, č. 4, ročník 41, 1998. ISSN 1335-6488.
2. DEREVJANÍKOVÁ, A. Hudobná výchova. ProSololutions, 2013. ISBN 978-80-8139-028-9.

